

Beslut
2006-01-20

Diarienummer:
511-19051-2002

Sid
1(15)

Naturvård och fiske
Lena Tingström
031-605264

Till
/enligt sändlista, bilaga 5/

Naturreservatet Ramsvikslandet

Sotenäs kommun

Beslut om naturreservat enligt 7 kap 4 § miljöbalken

Innehåll

Beslut
Syfte
Föreskrifter för naturreservatet
Administrativa data
Beskrivning av naturreservatet
Planeringsbakgrund
Behov och motiv för skydd
Ärendets handläggning
Upplysningar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Förteckning över fastigheter med begränsade föreskrifter.
Bilaga 4. Skötselplan
Bilaga 5. Markägarförteckning samt sändlista
Bilaga 6. Hur man överklagar

Beslut

Länsstyrelsen beslutar att det område, som på bilagd karta (bilaga 1) avgränsats med röd linje, skyddas som naturreservat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808).

Reservatets namn skall vara **Naturreservatet Ramsvikslandet**.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd (1998:1252), fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 4. Skötselplanens övergripande målsättningar och riktlinjer skall gälla utan begränsning i tiden.

Följande beslut utfärdade med stöd av naturvårdslagen (1964:822) upphör att gälla när föreliggande beslut vinner laga kraft:

1. Beslut om förklarande av ön Tryggö med Tryggöskär som naturreservat. Länsstyrelsens beslut 1969-04-18; dnr. IIR-76-61.
2. Beslut om förklarande av vissa delar av området väster om Sotenkanalen, omfattande delar av hemmanen Haby, Rörvik, Svälte och Ödby i Södra Sotenäs kommun som naturreservat. Länsstyrelsens beslut 1969-04-22; dnr. IIIR-76-61.
3. Beslut om förklarande av vissa delar av området väster om Sotenkanalen, omfattande delar av fastigheterna Ramsvik Övergård 1:1, Ramsvik Nedergård 2:1 och Ramsvik Framgård 3:1 som naturreservat. Länsstyrelsens beslut 1970-04-14; dnr. IIIR-76-61.
4. Förordnande jämlikt 19§ naturvårdslagen beträffande norra delen av Ramsvikslandet i Södra Sotenäs kommun. Länsstyrelsens beslut 1969-10-02; dnr IIIR-76-61.
5. Förordnande till skydd för landskapsbilden jämlikt 19 § naturvårdslagen beträffande visst område av Rörvik Västergård i Askums socken, Södra Sotenäs kommun. Länsstyrelsens beslut 1971-10-28; dnr. 11.126-132-71.

De upphävda besluten ersätts i sin helhet av föreliggande beslut. Avtal vilka träffats för vissa fastigheter i samband med reservatsbildningarna under punkterna 1, 2 och 3 gäller fortfarande. Intrånget i de äldre besluten avsåg nybyggnadsförbud vilket även återfinns i föreliggande beslut.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Att för framtiden bevara ett område av mycket stor betydelse för friluftsliv.
- Att bevara ett kulturlandskap med stora vetenskapliga naturvärden och landskapliga värden.
- Att bevara ett område som osedvanligt väl visar på landskapets geologiska historia, särskilt landisens formskapande verksamhet.

Området berörs till övervägande delen av hushållningsbestämmelser enligt kap 3 och 4 miljöbalken för antingen naturvård eller friluftsliv. Inrättandet

av naturreservat för Ramsvikslandet är ett led i säkerställandet av dessa riksintressen.

Reservatsbildningen är vidare ett led i att följa upp åtaganden som följer av medlemskapet i den europeiska unionen. Delar av reservatet har godkänts av regeringen att ingå i det europeiska nätverket av skyddade områden, Natura 2000.

Syftet skall tryggas genom att:

- Landskapsbilden och de orörda land- och vattenmiljöerna på Ramsvikslandet skyddas mot fysisk exploatering.
- Utbyggnader och kompletteringsbebyggelse anpassas till landskapet. Föreskrifterna för naturreservatet är utformade så att de tillåter en viss utveckling av befintlig bebyggelse och verksamheter men anger stor restriktivitet vad avser nytillkommande byggnader och anläggningar. Förändring av befintlig bebyggelse utföres i överensstämmelse med områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen.
- Bryggor och båtplatser för allmänhet och boende i området lokaliseras till lämpliga områden och utformas med minsta möjliga påverkan på miljö, tillgänglighet och landskapsbild.
- Kulturlandskapets olika hävdformer samt viktiga kulturhistoriska lämningar vidmakthålls genom aktiva stödåtgärder.
- Tillgängligheten till området underlättas genom fortsatt underhåll av befintliga parkeringsplatser, stigsystem och andra besöksanläggningar. Anordningar för besökande allmänhet skall anpassas så att även människor med funktionshinder skall kunna nyttja dessa. Besökande tillhandahålls information om området. Reservatet hålls löpande i städad skick.
- Kontinuerlig tillsyn bedrivs i området genom förordnad naturvårdsvakt.
- Adekvat och långsiktig finansiering av skötseln ordnas. Avgifter bör prövas där det inte strider mot allemansrättsliga principer (t.ex. för bilparkering).
- Boende inom reservatet görs delaktiga i områdets förvaltning.

Föreskrifter för naturreservatet

För att uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, att nedan angivna föreskrifter skall gälla. Vård och förvaltning skall bedrivas i enlighet med fastställd skötselplan.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att använda mark- och vattenområden

Förutom föreskrifter och förbud enligt andra författningar är det förbjudet att:

1. uppföra nya byggnader.

- med förbudet avses ej byggnader som utgör komplement till befintlig bebyggelse på en tomtplats efter tomtplatsbestämning. Länsstyrelsen får lämna dispens för att uppföra byggnader som krävs för skötseln av reservatet, för att tillgodose behov för besökande, ersättningsbyggnad eller byggnad som uppförs för jordbrukets behov och som ej avser bostadsändamål. Dessa åtgärder är förenliga med reservatets syfte. Om tillstånd lämnas kan det förenas med särskilda villkor.

2. anlägga ny brygga, kaj eller båthamn.
- utökning av befintlig anläggning eller uppförandet av brygga eller mindre småbåtshamn för boende på Ramsvikslandet får ske efter dispens från Länsstyrelsen. På skötselplanekarta, bilaga 4B, anges var småbåtshamn kan uppföras utan att det strider mot reservatets syfte.
3. anordna eller upplåta vattenområde för bojfortöjning.
- förbudet gäller inte akterfortöjning med boj vid brygga eller "landstrand" för markägares behov. Förbudet gäller ej befintliga bojar.
4. att muddra.
- efter dispens av länsstyrelsen får dock underhållsmuddring ske i anslutning till befintlig farled, hamnanläggning eller brygga. Muddring får även ske i enlighet med dispens som beviljats enligt punkt 2.
5. bedriva verksamhet med redskap som omlagrar eller på annat sätt skadar bottensubstratet eller växt- och djursamhällen inom vattenområdet.
6. bedriva täkt för husbehov.
- den skalgrustäkt som används på Nötö får fortsättningsvis användas av de djurhållare som har nyttjanderätt i täkten. Uttaget skall ske i samråd med förvaltaren.
7. plantera igen öppen mark.
8. behandla naturliga fodermarker med gödsel eller bekämpningsmedel samt att överföra dessa markslag till åker, vall eller motsvarande brukning.
9. anordna upplag annat än för jord- och skogsbrukets behov.
10. anlägga ny väg.
11. spränga, schakta, dika, tippa och fylla ut med massor.
- förbudet gäller inte normala underhållsåtgärder på vägar i området, inom tomtmark eller för uppförande av anläggningar enligt punkt 1 och 2 samt i samband med jord- eller skogsbruk. Ej heller sådan verksamhet som hör till underhåll och felsökning av el-ledningar.

För fastigheter enligt bilaga 3 gäller endast föreskrift under punkt 1.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från föreskrifterna. Finns det synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva detta beslut.

Föreskrifterna skall efter samråd med Länsstyrelsen ej utgöra hinder för verksamhet eller anläggning som behövs för totalförsvaret.

Övriga lagrum vilka skall beaktas vid prövning av verksamheter i området

Verksamheter vilka kräver dispens eller tillstånd från någon av föreskrifterna ovan förutsätter ofta prövning enligt andra lagrum i miljöbalken för att kunna utföras. Exempel på sådan prövning kan vara dispens från strandskyddsbestämmelser, tillstånd eller anmälan för miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap miljöbalken eller tillstånd till muddring eller annan vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken.

Tillstånd krävs alltid enligt 7 kap 28 a § miljöbalken för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom Natura 2000-området. Tillstånd får lämnas av Länsstyrelsen endast om förutsättningarna enligt 7 kap 28 b § miljöbalken är uppfyllda, eller av regeringen enligt 7 kap 29 § miljöbalken. Interaktionen mellan EU-direktivens krav på förvaltning och naturreservatets föreskrifter och skötselplan framgår av den bevarandeplan som fastställts för Natura 2000-området.

För kompletteringsbyggnader samt om- och tillbyggnad krävs bygglov enligt plan- och bygglagen i enlighet med områdesbestämmelser för Ramsvikslandet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken samt 3 och 21 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd gällande förvaltning av reservatet

Fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av reservatet
2. utsättning av uppsamlingskärl för papper och avfall, anordnande av rastplatser, parkeringsplatser och eldplatser, allt i enlighet med fastställd skötselplan.
3. att förvaltaren genom lämpliga åtgärder tryggar hävden av kulturmarkerna, då i förekommande fall markägare eller arrendator själv ej önskar vidmakthålla sådan hävd som anges i fastställd skötselplan.
4. framröjning och vårdande av stengärdesgårdar samt kulturhistoriska lämningar enligt skötselplanen.
5. anläggning av gångvägar, spänger och stigar i enlighet med fastställd skötselplan samt erforderliga röjningar i anslutning till dessa.
6. utplacering av erforderliga informationsskyltar och utmärkning av reservatets gränser.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter:

7. Förvaltare är Stiftelsen för Västsvenska Fritidsområden. Förvaltningen skall ske i samverkan med Sotenäs kommun samt berörda markägare.
8. Naturreservatet utmärks genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.

9. Förvaltningen bedrivs enligt skötselplan som fastställs av Länsstyrelsen, bilaga 4. Skötselplanen skall ligga till grund för naturreservatets skötsel och skall vid uppkommande behov revideras.

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap 30 § miljöbalken

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar är det förbjudet att:

1. göra upp eld annat än på av förvaltaren anvisad plats
2. framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar
3. ställa upp husvagn eller husbil
4. medföra ej kopplad hund
5. campa och tälta
6. förtöja i naturhamn längre tid än 3 dygn.

Administrativa data

Utförligare data lämnas i skötselplan.

Namn: Naturreservatet Ramsvikslandet
Kommun: Sotenäs
Socken: Askum
Kartor: Topografisk karta 8A Lysekil NO
Ekonomisk karta 08A6G, 08A6h, 08A7G, 08A7H
Gräns: Se beslutskarta, bilaga 1.
Areal: 1940 ha, vara ca 740 ha vatten
Fastigheter och ägare: Se bilaga 5.
Naturvårdsförvaltare: Västkoststiftelsen
Natura 2000-beteckning: SEO520042

Beskrivning av naturreservatet

Natur- och kulturhistoriska värden

Landskapet uppvisar en mosaik av vegetationstyper som är representativa för Bohusläns mellersta kustland. Den omväxlande topografin och inslaget av kalk har givit förutsättningar för ett rikt växt- och djurliv. Främst utmärks området av de vidsträckta hållmarkerna på bohusgranit, en granit som är vackert röd i de sydvästra delarna och gråröd i övrigt. Rikligt med spår av inlandsisen kan ses i form av glaciala skulpturer såsom rundhällar, jättegrytor, isräfflor och skärtråg. Högsta punkterna utgörs av Sote Bonde (58 m) och Faxhälleberget (60 m). Den flacka bergsplatån avbryts dramatiskt av djupa insprängda klyftor, de flesta i nord-sydlig riktning, i vilka man brutit upp åkrar och ängar. De östra låga partierna av Ramsvikslandet är rikare på finsediment och här ligger huvuddelen av åkermarken. Odlingsmarkerna är omgivna av en randvegetation av ädel- och hedlövskogar och till en mindre del av barrträd. De näringsfattiga hållmarkerna med inslag av ljung- och

fukthedar avbryts av skalrika torrängar och kärr. Området har en suboceansk prägel med arter som klockljung, granspira och hedsäv. Växtgeografiskt utgör Ramsvikslandet en brytningszon mellan Bohuslänns nordliga och sydliga kustarter. Havsstrandängarna och de grunda vikarna i reservatets södra delar, på Nötö och runt Långetångskilen, är välbesökta rast- och häckningsplatser för vadarfåglar. Dessa ligger på sandigt finjordsunderlag medan havsstränderna i övrigt i huvudsak utgörs av klipp- och klapperstränder.

Det småskaliga odlingslandskapet med välbevarade stengärdsgårdar, stigar, system av åker och äng och utbetesmark i hällmarkshedarna bidrar högst väsentligt till Ramsvikslandets stora värde ur landskapsestetisk och kulturhistorisk synpunkt. En stor del av Ramsvikslandet har sedan århundraden nyttjats som utmarker. Flera av dessa gårdar är numera skilda från området genom Sotenkanalen. Två gårdar i norra delen av reservatet, Ramsviks Framgård och Ramsviks Övergård- och Nedergård har både inägor och utmarker inom reservatet. Den senare bestod tidigare av 2 gårdar, vilka fram till slutet av 1800-talet var korpalsboställe för Sotenäs kompani. De togs då över av bröderna Pehrsson, och finns än idag i släktens ägo, sedan länge sammanslagna till en gård. Brist på skyddade vikar och utlastningsplatser kan ha bidragit till att det västliga partiet av reservatet har undgått en exploatering under stenhuggeriepoken. I Fykan ligger tre välbevarade, kulturhistoriskt värdefulla byggnader av typen västsvenskt dubbelhus.

Arkeologiska fynd från utgrävningarna i samband med Sote kanalens byggande visar att området var bebott av människor redan för 2000 år sedan (Kullbratt, 1996). En stor del av området låg då under havsytan, nedtyngt av inlandsisen. Enligt Borglund (1995) låg havsytan ca 15 m över dagens nivå 500 år f. Kr. (1995). Först vid slutet av järnåldern var öarna i området sammanbundna till en sammanhängande landmassa lik dagens.

På Tryggö ligger Kung Tryggves grav, ett 3 m högt och ca 20 diameter stort stenröse, troligen från bronsåldern (1500-500 f. Kr). Vid en undersökning 1923 påträffades i rösets mitt en 2 m lång gravkista byggd av flata stenar. I reservatet finns också stenåldersboplatser, flera rösen samt tomtningar, de senare är säsongsmässiga boplatser för fiske (bilaga 3). På flera håll syns rester av gamla husgrunder efter torp- eller backstugebebyggelse där människor som saknade egen jord levde. Det var personer som av olika anledningar bosatt sig utanför samhället. De flesta torpen på den södra delen av Ramsvikslandet härrör från sekelskiftet, efter sillperiodens upphörande, och beboddes under en kortare period. De finns ej markerade på skifteskartor från slutet av 1800-talet och var redan övergivna då de ekonomiska kartorna togs fram på 1930-talet. På skifteskartan från 1895 över den i norr liggande Ramsviks Över- och Nedergård finns flera torp utmärkta. På 1920-talet lämnade den sista torparen ägorna. Han hade varit bosatt i Kastet. I hela området finns vackra stengärdsgårdar, vilka ofta är av den bräckliga typen där den röda bohusgraniten bildar maskorna i ett gracilt spetsmönster.

Rörviks flat ligger på en stor halvö söder om Rörviks Västergård och kännetecknas av vidsträckt betesmark med betade gräsbackar, kärr och hällmarker. Hela området betas och utgör, jämte Ramsvikslandets södra och mellersta delar, ett av de allra vackraste exemplen på hävdade, öppna ut-

marker i länet. Växtligheten är mycket varierad och här påträffas allt från vidsträckta, flacka och torra hållmarkspartier kringgärdade av sprickdalar till rikkärnsvegetation. Småbiotoprikedomen är också påfallande, med små skogsdungar, dammar och strandängspartier. Här och var ligger skalgrusbankar med rik torrängsvegetation som hyser flera sällsynta och krävande arter som kustgentiana, ängsgentiana och jordtistel.

Sotenkanalen utgör en till större delen grävd eller sprängd kanal och tillkom som beredskapsarbete under 1930-talet. Omkring 50 000 fritidsbåtar färdas på Sotekanalen varje år. De som färdas utmed Sotenkanalen möts av ett tilltalande och varierat landskap med betade strandängar och utmarker, lodräta bergsväggar och enstaka hus och sjöbodas.

Friluftsliv

Ramsviklandet har stora värden för såväl den naturintresserade som den solande och badande besökaren. Det är också ett populärt område för sportfiskare, botanister och fågelskådare. Som strövområde bjuder området på vackra vidsträckta vyer, spännande klättring och frisk luft. Äldre beräkningar har uppskattat att ca 100 000 personer årligen besöker reservatet, såväl bil- som båtburna. Området är flitigast besökt under sommaren. Under denna period är det mera slittåligt än på senhösten då vegetationstäcket blir känsligare för tramp. Tidigt på våren kan fågellivet störas.

Markanvändning

Den dominerande markanvändningen inom det planerade reservatet är jordbruk och utgörs till övervägande delen av betesdrift. Lönsamheten är dock låg och driften kan endast upprätthållas genom miljöersättningar och betesavtal inom ramen för pågående naturvårdsförvaltning. Viss jordbruksverksamhet bedrivs i anslutning till gårdarna Ramsvik Övergård och Framgård.

De gårdar som finns på fastlandssidan utgörs bland annat av Ödby 2:5 som är ett ekologiskt, småskaligt jordbruk. Ödby 2:3 är ytterligare en gård som är belägen på den norra fastlandssidan av reservatet. Området Rörviks flat består till stora delar av en samfällighet som utgörs av de två stora gårdarna Västra Rörvik 2:42 och 2:43.

Bebyggelsen i övrigt nyttjas huvudsakligen för fritidsändamål. En uttömmande beskrivning av bebyggelsens karaktär och nyttjande finns i förslag till områdesbestämmelser för Ramsviklandet (Samrådshandling febr 2004). Fastigheter belägna på Tryggö och Olstenshamn saknar vägförbindelse. Delvis gäller detta även fastigheterna vid Vigarne.

Området saknar egentliga småbåtshamnar. Båtplatser finns huvudsakligen längs Sotenkanalen i anslutning till mindre brygganläggningar.

På norra Ramsviklandet finns en campinganläggning bestående av enklare uthyrningsstugor samt husvagnsuppställning. Ramsviks Övergård har stugor och lägenheter för uthyrning både i anslutning till gården men även ute i naturreservatet. På fastlandssidan ligger Solviks camping i nära anslutning till naturreservatet och det är campingen som sköter och underhåller bad-

platsen på Rörviks flat och den vandringsled som leder från campingen till badplatsen.

Ramsviks skjutfält etablerades under 1950-talet men inköptes av Naturvårdsverket 1998 i samband med att verksamheten vid Uddevalla regemente lades ner. Området sanerades efter köpet i samverkan med Sotenäs kommun som nu arrenderar den äldre huvudbyggnaden. En förlägningsbarack har behållits och skall tillsammans med huvudbyggnaden användas för aktiviteter inom skolans område eller som en informationsanläggning. Vid sidan av det tidigare skjutfältsområdet är marken inom reservatet i enskild ägo. Sjöfartsverket äger dock viss mark i anslutning till Sotenkanalen som är en del av den allmänna farleden (1261).

Planeringsbakgrund

Rikshintressen m.m.

Hela reservatet är av riksintresse för naturvård (Objekt NRO 14062) samt för friluftsliv (Objekt FO1). Vattnen omkring reservatet ingår i ett riksintresse för fiske (nr 327, område av avgörande betydelse för hummerns reproduktion).

Kommunal översiktsplan

Länsstyrelsen ombildar och utökar naturreservatet till att omfatta Tryggö, hela Ramsvikslandet och området närmast öster om Sotekanalen. Samtidigt har en översyn gjorts för reservatsbestämmelserna. I kommunens översiktsplan redovisas omfattningen av föreliggande reservatsområde.

Parallellt med Länsstyrelsens arbete har Sotenäs kommun upprättat ett förslag till områdesbestämmelser omfattande hela det föreslagna reservatsområdet.

Syftet med områdesbestämmelserna är att samordna plan- och bygglagens regler med reservatsreglerna enligt miljöbalken. Detta för att natur- och kulturvärden, rekreationsvärden mm skall kunna beaktas och säkerställas i samband med bygglovsprövning och annan tillståndsprövning inom reservatet. Inom bestämelseområdet kommer några områden med stora kulturhistoriska värden att avgränsas och ges särskilda gestaltungsbestämmelser.

Av Länsstyrelsens yttrande över utställd översiktsplan framgår att Länsstyrelsen anser att reservatets bestämmelser bör kompletteras med bestämmelser enligt plan- och bygglagen för att reglera bebyggelseutformning och liknande vilket således kommer att tillgodoses genom upprättande av områdesbestämmelser.

Internationell betydelse

Större delen av det föreslagna naturreservatet är av regeringen föreslaget som område av intresse för gemenskapen till EU och godkänt av regeringen som särskilt skyddsområde (SEO 520042) vilket, innebär att området ingår i NATURA 2000-nätverket (EU:s habitatdirektiv 92/43/EEC och fågeldirektiv 79/409/EEC).

Befintliga områdesskydd

Redan 1961 tog dåvarande länsarkitekten i Göteborgs och Bohus län initiativ till ett skydd av området väster om Sotenkanalen. Även om Sotenäs kommun från början ställde sig positiv till tanken på ett formellt skydd för området tog det 10 år innan slutliga beslut fanns framme. En bidragande orsak till att ärendet tog så lång tid var den dåvarande glesbebyggelserätten som medförde utdragna förhandlingar i ersättningsfrågorna och resulterade i etappvis utformade beslut. Det föreliggande beslutet omfattar och ersätter två landskapsbildsskydd och tre naturreservat bildade med stöd av den tidigare naturvårdslagen.

1974 infördes i naturvårdslagen bestämmelser om generellt strandskydd, 100 meter, längs Sveriges kuster och kring sjöar och vattendrag. Länsstyrelsen utfärdade 1975 bestämmelser om utvidgning och undantag från det generella strandskyddet där gränserna fastlades på ekonomiska kartan i särskilda beslut. Land- och vattenområdet inom naturreservat omfattas till mycket stor del av detta utvidgade strandskydd (300 meter på land och i vattenområdet). Strandskyddet som i början endast avsåg att tillgodose friluftslivets behov av fria stränder utvidgades 1994 till att även omfatta växt- och djurliv. Inom strandskyddsområde råder i princip förbud mot ny bebyggelse och anläggningar som begränsar allemansrätten eller inverkar negativt på växt- och djurlivet. 1999 tog Länsstyrelsen beslut om nytt strandskydd för Sotenäs kommun.

Behov och motiv för skydd

Ramsvikslandet omfattas sedan 30 år av bestämmelser utfärdade med stöd av naturvårdslagen. Syftet med skydden har i stort sett kunnat fullföljas. Endast sådan nybebyggelse har tillåtits som enligt äldre avtal utgjorde kompensation för mistad glesbebyggelserätt. Ramsvikslandet har trots struktur- omvandling i jordbruket kunnat bibehålla en godtagbar markhävd. Området har utvecklats för friluftsliv och utgör västkustens i särklass mest frekventerade naturområde i kusten.

Behovet av ett nytt reservatsbeslut är delvis av administrativ karaktär, fem olika beslut blir ett. Två av de befintliga områdesskydden är dessutom bildade med stöd av naturvårdslagens § 19 i dess äldre lydelse om skydd för landskapsbilden och återfinns inte i miljöbalkens paragrafer vilket motiverar nytt beslut enligt miljöbalken. Vidare saknas skydd för det tidigare skjutfältet vid Grosshamn som inköpts av Naturvårdsverket och restaurerats med syfte att utvecklas till en viktig publik del av reservatsområdet.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

Ärendets handläggning

Under år 2003 har information till markägare lämnats vid två mötestillfällen. Som underlag vid det andra mötet har även ett förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan sänts ut till markägarna. Vid dessa tillfällen har

också lämnats information kring kommunens arbete med att ta fram områdesbestämmelser för Ramsvikslandet.

Berörda mark- och sakägare har under våren och sommaren 2004 förelagts med stöd av 24 § förordningen om områdesskydd (1998:1252) enligt miljöbalken mm att yttra sig över förslaget till beslut med föreskrifter och skötselplan. Markägarnas synpunkter har bemötts skriftligen.

Överläggningar har förts med företrädare för boende angående lokalisering av småbåtshamnar för boende på norra Ramsvikslandet samt vid Nötö. Resultatet av dessa överläggningar redovisas på bilagda förslag till beslutslista där områden lämpliga för mindre hamnanläggningar angivits. Lägen som angetts på detta sätt innebär att de är förenliga med reservatets syften men en utbyggnad skall prövas enligt bestämmelserna i beslutet och övriga lagrum i miljöbalken.

Överläggningar har vidare inletts med ägarna till Ramsviks camping angående verksamhetens behov av mark. Förhandlingar pågår genom kommunens försorg i syfte att finna en lösning som kan tillgodose campingens utvecklingsbehov utan att för den skull inkräkta på reservatets syften men skall prövas enligt bestämmelserna i beslutet och övriga lagrum i miljöbalken.

Förhandlingar angående äldre byggrätter från de tidigare uppgörelserna i samband med reservatsbildningarna på Ramsvikslandet har förts med markägarna till Tryggö. Avtal har träffats som innebär en begränsning av byggrätterna. Diskussioner i samma syfte har även inletts med markägarna till Ramsvik 1:1 och 2:1.

Diskussioner har förts med markägaren till Västra Rörvik 2:41 angående skalgrustäkt för husbehov. Det har resulterat i att Västra Rörvik skall ha möjlighet att ta skalgrus för jordbrukets behov så länge som det finns betesdjur på gården.

Fastighetsägaren till Ramsvik 3:48 har meddelat att det finns planer att genom en lantmäteriförrättning utöka sin tomt för att den skall kunna inrymma infiltrationsanläggning och befintlig trädgårdsodling. Länsstyrelsen ser inga hinder för en sådan fastighetsförrättning med dessa syften.

Förslag till naturreservat har remitterats till Sotenäs kommun, Naturvårdsverket, Bohusläns museum, SGU, Västkoststiftelsen, Fortum Distribution, Sjöfartsverket och Vägverket.

Föreningarna Bohusläns Flora, Bohusläns ornitologiska förening, SNF i Sotenäs och LRF har även givits möjlighet att yttra sig över förslaget.

Sotenäs kommun anser att reservatsföreskrifterna inte skall omfatta de delområden där områdesbestämmelser kommer gälla. Kommunen anser att det för regelverket skall vara tydligt att det antingen skall vara reservatsföreskrifter eller områdesbestämmelser som gäller. Kommunen avstyrker en utvidgad reservatsbildning på östra sidan om Sotekanalen.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har efter remisstidens utgång överlagt med kommunen i dessa frågor och på olika sätt förtydligat innebör-

den av reservatsbestämmelserna i förhållande till områdesbestämmelserna. De senare reglerar inte nybyggnad vilket länsstyrelsen anser måste gälla lika för hela reservatet i enlighet med vad som gällt för det äldre reservatsbeslutet. Kommunens synpunkt föranleder därför ingen ändring av bestämmelserna. Föreskriften om nybyggnadsförbud gäller på de fastigheter som är mindre än 3000 kvadratmeter eller de som har en tomtplatsavgränsning som är mindre än 3000 kvadratmeter. Vid diskussionen angående fastlandsdelarna av naturreservatet klargjorde länsstyrelsen att dessa områden omfattas av strandskydd och därmed är möjliga att bebygga endast om strandskyddsdispens lämnats. Genom att bilda naturreservat även på de strandskyddade delarna har länsstyrelsen möjlighet att säkerställa betesdriften och därmed också den biologiska mångfalden samt landskapsbilden på båda sidor om Sotekanalen.

Naturvårdsverket tillstyrker att naturreservatet bildas men avstår att lämna detaljsynpunkter på förslaget.

Sjöfartsverket har inget att erinra emot förslaget till naturreservat.

SGU, Sveriges geologiska undersökningar saknar detaljgeologi från området och avstår från att yttra sig i ärendet.

Bohusläns museum yttrar sig uteslutande på miljöns kulturhistoriska värden. Museet anser att handlingarna väl redovisar miljöns kulturhistoriska kvaliteter men saknar ett mer uttömmande kulturhistoriskt underlag i form av en kartredovisning av de kulturhistoriska betydelsebärarna i landskapet. Museet anser att alla fornlämningar skall omnämnas i skötselplanen och att det tydligt skall framgå att de är fornlämningar. Bara benämningen stenröse blir otydligt.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har inte möjlighet att redovisa alla förekommande stengårdsgårdar eller andra typer av kulturhistoriska betydelsebärare i den nu aktuella skötselplanen även om det vore önskvärt. Tills vidare får fornlämningarnas redovisning på beslutskartan utgöra underlag vid utformning av reservatsskötseln. För den intresserade finns möjlighet att söka ytterligare information med ledning av informationen som ges i beslutskartan.

Vägverket har inga erinringar mot förslaget så till vida att normalt underhåll av vägen kan utföras utan särskilt tillstånd även fortsättningsvis och att länsstyrelsen medger dispens från reservatsföreskrifterna om större ombyggnadsåtgärder blir nödvändiga för att upprätthålla vägens funktion. Vägverket föreslår även att det skulle vara värt att överväga begränsningar av biltrafiken i området och föreslår att en besöksparkering med tillhörande cykelutlåning skulle kunna anordnas och att biltrafiken därmed skulle kunna begränsas till boende i området.

Länsstyrelsens kommentar: Ett normalt underhållsarbete av befintliga vägar får fortsätta utan hinder av föreskrifterna för reservatet. Tanken med cyklande besökare är tilltalande men tyvärr är biltrafiken relativt omfattande inom området, att ta sig fram på cykel på dessa vägar är inte säkert, vägre-

nen är minimal, stora ekipage tar sig fram till campingen. De parkeringsplatser som finns är placerade långt inne i reservatet.

Fortum distribution hänvisar till en befintlig plan för att ta ned luftledningarna på Ramsvikslandet och Rörviks flat samt övriga områden i närheten av reservatsförslaget på fastlandssidan. Enligt bolaget kan bestämmelserna försvåra denna åtgärd. Fortum yrkar därför att reservatsbestämmelserna ges en sådan utformning att de inte måste söka tillstånd för varje underhållsåtgärd de utför.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen anser att borttagandet av luftledningarna inom naturreservatet är positivt. Föreskrifterna har därför ändrats så att underhållsarbete, felsökning och liknande inte omfattas av prövning.

Bohusläns Flora anser att utvidgningen av naturreservatet är positiv och att skötselplanen är bra och ambitiös samtidigt som föreningen frågar sig om allt är genomförbart. Omfattande röjningar innebär ett betydande uppslag av sly, risken finns att den magra marken tillförs för mycket kväve och förlorar sin karaktär. Föreningen frågar sig om länsstyrelsen har tillräcklig erfarenhet av att bränna ljung på hållmarkerna i den omfattning som anges i skötselplanen. Strandstädning måste ske med försiktighet och eldande av plast bör undvikas. Samma eldningsplats bör användas år från år. Föreningen påpekar att det är viktigt att den personal som sköter röjning, bränning och städning undervisas så att värdefull växtlighet inte skadas. Föreningen anser det viktigt att det skall anges vilka djur det är som skall beta i reservatet då betet skiljer sig från djurslag till djurslag. Rödlistan bör uppdateras, dessutom kommenteras varje skötselområde med flera tillägg.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen är medveten om den höga ambitionsnivån som skötselplanen har på Ramsvikslandet. De signaler Naturvårdsverket ger är att resurserna kommer öka för skötseln av naturreservat. Att då ha en skötselplan med låga ambitioner när ökade medel ges är inte bra, bättre då att ställa målet högt och om medlen inte räcker till då prioritera vissa åtgärder.

Bränning av ljung är något som sker med största försiktighet och inget som utförs i stor skala utan god kunskap.

Olika djur betar på olika sätt. Får är lämpliga att ha på nyröjda områden då de gärna äter uppväxande sly medan nöt passar bättre på strandängar. Förvaltaren känner väl till vilka djurslag det är som är lämpliga i de olika skötselområdena. Ett problem kan dock vara att finna lämpliga djurhållare för att åstadkomma den bästa kombinationen.

Länsstyrelsen för tacksamt in de artangivelser och kommentarer föreningen nämner angående de olika skötselområdena i skötselplanen.

Naturskyddsföreningen har inte inkommit med synpunkter på förslaget men påpekat vikten av att länsstyrelsen gör en Natura2000-prövning avseende byggnationen på Tryggö.

Länsstyrelsens bedömning

Området Ramsvikslandet med tillhörande områden Rörviks flat och Sotekanalens strandområden har betydande värden som är knutna såväl till det rörliga friluftslivet som de natur- och kulturvärden som är beroende av ett kustnära jordbruk. Enligt Länsstyrelsens mening är det av ett stort allmänt intresse att bevara områdets värden. Ett bevarande i form av ett naturreservat syftar främst till att förhindra fysisk exploatering eller andra åtgärder som kan skada naturvärdena, att säkerställa att markhävden upprätthålls även om markägare eller arrendator ej längre har möjlighet eller vill bruka marken.

Länsstyrelsens bedömning är att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom att naturreservat inrättas. Länsstyrelsen finner vid en vägning av enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att föreskrifterna motsvarar behovet av skydd för att syftet med reservatet skall uppnås.

Genom att naturreservat bildas kan hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken anses vara tillgodosedda. Reservatsbildningen är förenlig med kommunens översiktsplan och de föreslagna områdesbestämmelserna.

Upplysningar

Gränser

Den tekniskt inmätta reservatsgränsen är gällande. Den kan dock avvika från underlagskartan. I de fall reservatsgränsen ligger nära, men ej sammanfaller med fastighetsgränsen på kartan är avsikten att dessa skall följa varandra. Eventuella avvikelser justeras av lantmäteriet under den pågående kvalitetssäkringen av lantmäteriets kartor.

Dispens

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i Bohusläningen och Göteborgs-Posten. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörandet i författningssamlingen och gäller omedelbart även om de överklagas.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet. Den som har rätt att överklaga skall göra det inom tre veckor från den dag vederbörande får del av beslutet, se bilaga 6.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektören Göran Bengtsson, beslutande och naturvårdshandläggaren Lena Tingström varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även deltagit Magnus Sandström, rättsenheten, Martin Kvarnbäck, samhällsbyggnadsenheten, Bo Åkerström, kulturmiljöenheten samt enhetschef Sven Swedberg, naturvårdsenheten.

Göran Bengtsson

Lena Tingström